

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ГРАД СОМБОР**

АКЦИОНИ ПЛАН

**ПРИСТУПАЧНОСТ - ДИЗАЈН ЗА СВЕ -
У ГРАДУ СОМБОРУ**

за период од 2011. до 2014. године

Сомбор 2010.

Садржај

Уводна реч градоначелника Сомбора

Увод

Резиме

1. Анализа контекста

1.1. Општи подаци

1.2. Препознате корисничке групе

1.2. Ранији кораци и мере на повећању приступачности

1.3. SWOT

2. Стратешки циљеви

3. Специфични циљеви, задаци и активности

4. Механизми и процедуре за имплементацију

5. Праћење и оцена успешности

6. Ресурси

7. План комуникације

Анекси

Анекс 1. Акциони план – табеларни преглед

Реч градоначелника

Најпре, желим да изразим велико задовољство што се град Сомбор, након много година, определио за стратешко планирање уз примену концепта Дизајн за све.

Усвајање Стратегије локалног развоја и њено усаглашавање са Локалним акционим планом Приступачност за све започиње активнија брига за све наше грађане. На овај начин желим да се покрене ова средина и да се учини још бољим местом за живот.

До сада град Сомбор није имао овакав документ који ће, уверен сам, бити од великог интереса за грађане.

На крају желим да посебно нагласим да се посао не завршава усвајањем овог плана већ да заправо почиње и да ће представљати живи документ, обавезан за примену у наредним годинама, уз помоћ којег ће грађани откривати и унапређивати своју будућност.

Бољу будућност, свакако!

ГРАДОНАЧЕЛНИК
Немања Делић

Увод

Акциони план приступачности града Сомбора је плод активности у оквиру прикључивања Града пројекту „Мрежа Градова и Општина за све“. Формирање Мреже и опредељивање и рад градова и општина на повећању нивоа своје приступачности кроз концепт „Дизајн за све“ су активности наведеног пројекта чији је носилац Центар „Живети усправно“ из Новог Сада. Укључивши се у поменути пројекат наш град се обавезао и определио за низ активности, међу којима је и израда и имплементација овог акционог плана.

Решењем градоначелника Сомбора о образовању и именовању Тима за приступачност на територији града Сомбора, број 02-200/2010-11, одређена је сврха образовања Тима, именовани су чланови Тима и дефинисан је делокруг његовог рада.

Сврха образовања Тима је дефинисање приоритета у области приступачности са фокусом на све људе (дизајн за све) и у складу са тим израда предлога одговарајућег стратешког документа, иницирање, развој и праћење партнерства између локалне самоуправе, са једне стране, и институција и организација са друге стране на локалном нивоу.

Чланови Тима из релевантних институција и организација, који учествују у планирању и реализацији приступачности на локалном нивоу у свим препознатим сегментима, су:

1. Александар Павловић, ЈП „Урбанизам“ Сомбор, координатор Тима за приступачност на територији града Сомбора
2. Вираг Текењеш, ЈП „Урбанизам“ Сомбор, члан Тима
3. Виктор Деспотовић, Одељење за комуналне послове Градске управе града Сомбора, члан Тима
4. Саша Крстић, Дирекција за изградњу града Сомбора, члан Тима
5. Миодраг Тепавац, Центар за социјални рад Сомбор, члан Тима
6. Маринела Шћепановић, Друштво дефектолога Сомбор, члан Тима
7. Данијел Мирков, одборник Скупштине града Сомбора, члан Тима.

Чланови Тима за приступачност на територији града Сомбора су током 2010. године укључени у акредитовану обуку о основама приступачности, учествовали су у четири састанка која је организовао носилац пројекта, одржали су четири радна састанка Тима и израдили су предлог овог Акционог плана. Стручне и администартивне послове за Тим је обављало Одељење за комуналне послове Градске управе града Сомбора.

Предлог Акционог плана је израђен на принципима озбиљности приступа, систематичног планирања, логичног тока, укључености великог броја актера и обухваћености свих важних јавних сегмената.

Резиме

Акциони план Приступачност – Дизајн за све – у граду Сомбору за период 2011. – 2014. године има за циљ стварање приступачног окружења за све грађане применом концепта „Дизајн за све“ у граду Сомбору.

Постизање постављеног циља изискује реализацију специфичних циљева, задатака и активности који се односе на развијање позитивног односа и разумевање концепта „Дизајн за све“ међу грађанима, те стварање приступачног образовања, укупног физичког окружења, информација и услуга и приступа спортско-рекреативним објектима у Граду.

Анализом контекста и стања као и потреба препознатих корисничких група дошло се до чињеница о тренутном нивоу приступачности Града за све његове грађане и нивоа њихових потреба, те је из истих података изведен приоритет у погледу превазилажења неповољног стања и развијене су предложене мере и поступци.

Акционим планом су предвиђени аранжмани, механизми и процедуре за имплементацију предложених мера и аранжмани за праћење и оцену успешности спровођења циљева, задатака и активности у периоду 2011. – 2014. година.

1. Анализа контекста

1.1. Општи подаци

Први писани документ, који говори о постојању насеобине на територији данашњег града Сомбора, датира из 1360. године.

Ову насеобину су 1541. године освојили Турци, под чијом влашћу се први пут, две године касније, јавља данашњи назив Сомбор. Након вишедеценијске владавине Турци се без борбе повлаче 1687. године, када на ове просторе долази Аустријска царевина, у којој ће временом Сомбор досећи свој највећи успон, значај и углед. Под њеном влашћу Сомбор ће остати све до уласка у састав Краљевине Србије 13. новембра 1918. године. За време њене владавине сомборци су водили упорну и истрајну борбу за елибертацију и очување стечених привилегије, што је довело до проглашења Сомбора "слободним и краљевским градом" Повељом Марије Терезије од 17. фебруара 1749. године. Ову привилегију сомборци су платили 150.000 рајнских форината у злату.

Круна свег догађања у 18. веку за Сомбор ће бити његово проглашење за стално седиште Бачко-бодрошке жупаније 1786. године, друге по величини од 75 тада постојећих жупанија у Угарској, а у саставу су јој били и Нови Сад и Суботица. Почетак новог, 19. века, у коме је Сомбор досегао своје највише домете, обележиће отварање Великог бачког канала 1802, који је пролазио у непосредној близини града, чиме је он добио значајну саобраћајницу и место за одмор и разоноду.

Сомбор је 1918. године ушао у састав Краљевине Србије. У овом периоду из Сомбора центар се сели у Нови Сад, а са њим и све значајније установе, које су чиниле важне изворе његових прихода.

Град Сомбор се налази на 19°06'44" источне географске дужине и 46°34'15" и 45°46'27" северне географске ширине.

Територија града Сомбора простире се на површини од 1.177,22 км², што чини 13,50% територије округа, 5,47% територије АП Војводине, односно 1,33% територије Републике Србије. Према својој површини Град Сомбор је друга административна јединица по величини у АП Војводини, одмах иза Зрењанина, а са укупно 97.263 становника, према попису из 2002. године, представља четврту најбројнију општину у АП Војводини, одмах иза Новог Сада, Суботице и Панчева.

Сомбор је уједно и административни центар Западнобачког округа.

Територију града Сомбора чине сам град и 15 насељених места – села: Алекса Шантић, Бачки Брег, Бачки Моноштор, Бездан, Гаково, Кљајићево, Колут, Растина, Ридјица, Светозар Милетић, Станишић, Стапар, Телечка, Чонопља и приградска насеља – салаши: Билић, Буковац, Градина, Жарковац, Козара, Ленија, Лугово, Милчић, Ненадић, Обзир, Радојевићи, Ранчево, Централа, Чичови, Шикара И Шапоње.

Град Сомбор простире се на 17 катастарских општина, на укупној површини од 117,722 ха 36 ари 90 м², а просечна величина катастарске општине износи 69 км².

На подручју града Сомбора постоји 22 месне заједнице. Сам Град има 7 месних заједница, док су осталих 15 у осталим насељеним местима.

Од укупне површине града Сомбора 82,65% чини пољопривредну површину, што представља значајан потенцијал за даље интензивирање пољопривредне производње.

Структуру становништва према типу насеља према попису из 2002. године чини градско становништво са укупно 52,92% и остало становништво 47,08%.

Становништво града Сомбора је старачко јер је 14,82% становника млађе од 15, а 37,31% становника је старије од 50 година. Просечна старост становништва је 41,0 година (мушкарци 39,1 а жене 42,7), с тим што су житељи на селу (41,7) нешто

старији од истих у граду (40,3). Највећи број становника се налази у старосно групи од 50 до 54 године (8,08%). У старосној структури града Сомбора по основним контингентима, најбројнији је радни контингент од 15-64 године (67,76%), а најмалобројнији је предшколски узраст до 6 година старости (5,91%). Према индексу старења, који представља однос старог (60 и више година) према младом (0-19 година) становништву очигледно је да на територији Града Сомбора живи старије становништво. Просечна дужина живота мушкараца је 69,2 године, а жена 75,9. Природни прираштај је негативан и у односу на окружни и републички веома изражен.

Град Сомбор је етнички изразито шаренолик и у њему је регистровано чак 21 националност. Од укупног броја становника, 59.799 (61,48%) се изјаснило да је српске националности, 12.386 мађарске (12,73%), 8.106 хрватске (8,33%), 2.730 буњевачке (2,81%), 926 црногорске, 5.098 југословенске, 100 албанске, 30 бошњачке, 32 бугарске, 42 горанске, 167 македонске и 94 муслиманске националности, али су регистровани и Немци (339), Роми (415), Румуни (250), Русини (75), Словаци (117), Словенци (81), Украјинци (27) и Чеси (16). Највећи број становника Града Сомбора је српске националности, отуда је преовладујућа хришћанска религија православне вероисповести (61,31%). Хришћанство католичке вероисповести заступљено је у 28,07%, док је протестантска вероисповест заступљена са 0,49%. Процент у висини 10,13 чине друге вероисповести и лица која верски нису опредељена.

Град Сомбор на свом подручју има укупно 42.235 активних становника. Од укупног броја активног становништва које обавља занимање (32.924) већи део чини мушко становништво 19.545. Број издржаваних лица врло је близу броју активног становништва које обавља занимање, односно мањи је за само 0,11%. Процент лица у иностранству је занемарљив и износи 0,16.

Радно способног становништва по попису из 2002. године, односно активног становништва које обавља занимање према делатности и полу има укупно 32.924, од тога 19.545 мушкараца и 13.379 жена. Највећи број ангажованих је у пољопривреди, лову и шумарству, те прерађивачкој индустрији. Удео жена у укупном броју запослених је 40,6% и њихово је веће учешће само у здравственом и социјалном раду, образовању, финансијском посредовању и трговини.

У граду Сомбору регистровано је укупно 28.455 породица, од чега је 31,31% без деце, а 68,69% са децом. Према броју деце, највећи је број породица са једним дететом (9.738 или 34,22% од укупног броја породица), а најмањи са 5 и више деце (64 или 0,22 од укупног броја породица). Просечан број деце млађе од 25 година по породици износи 1,63.

Досељеници на подручје града Сомбора чине 45,89%, док становници који од рођења станују у истом месту чине 54,10% од укупног броја становника. Највећи број лица (16.029) досељен је у периоду од 1991-2002. године што представља последицу ратних збивања на територији бивше Југославије. Та лица чине 16,48% у укупном броју становника Града Сомбора. Велики број становника досељен је и у периоду 1946-1960. године (8.395) што представља 8,63% укупног броја становника Сомбора.

Географска локација и повезаност

Град Сомбор налази се на крајњем северозападу Републике Србије. Међудржавним граничним прелазима код Бездана и Богојева представља спону са Републиком Хрватском, а Бачким Брегом са Републиком Мађарском.

Удаљеност од граничних прелаза: 25 км до Републике Хрватске, 28 км до Републике Мађарске. Удаљеност од већих градова: 175 км северозападно од Београда, 223 км јужно од Будимпеште, 345 км југоисточно од Беча.

Град Сомбор је смешен између Паневропских коридора 7 и 10. Паневропски друмски коридор 10, који је од Сомбора удаљен око 60 км, повезују регионалне друмске и железничке саобраћајнице са међународним речним пристаништем и

царином код Бездана на коридору 7 – река Дунав. Коридор 7 на подручју Града Сомбора заузима дужину од 25 км.

На територији града Сомбора развијена је путна мрежа магистралних (M17.1 и M18) у дужини од 89 км, регионалних (P101, P105 и P105.1) у дужини 67 км и локалних путева у дужини 110 км. Железнички чвор за путнички и теретни саобраћај, са постојећим једноколосечним пругама рачва се према Суботици, Врбасу, Богојеву и Апатину. Постоји могућност осавремењавања постојећих пруга, као и поновно активирање појединих праваца, односно продужетак мреже у правцу државних граница према Републици Хрватској и Мађарској.

Обзиром да је на 7 км од самог Града лоциран војни аеродром, који је Мастер планом Министарства одбране Републике Србије предвиђен за цивилни саобраћај, постоји реална могућност за развој ваздушног саобраћаја. Аеродром има најмањи број магловитих дана на територији Републике Србије, па би у будућности могао имати и улогу алтернативног аеродрома београдском аеродрому када би поменути био затворен због магле.

Сомбор има потенцијал да се претвори у центар теретног и путничког саобраћаја. Производња здраве и свеже хране, која може у року од 24 сата да се отпреми у било које подручје Европе, велика је перспектива за наше подручје. Горње Подунавље је велики туристички потенцијал, смештен између Паневропских коридора 7 и 10, па би и транспорт потенцијалних туриста био олакшан.

1.2. Препознате корисничке групе у локалној средини

Стари

Град Сомбор је један је од „најстаријих“ међу градовима и општинама у Војводини и Србији.

Република Србија се налази међу 10 најстаријих земаља у свету, јер има 16% од укупне популације, старије од 65 година. Овом су допринели пад наталитета, велике миграције младих из села у град, као и миграција становништва изазвана протеклим ратним дејствима.

Становништво у граду Сомбору има неповољну старосну структуру, јер је од укупног броја становника (97.263 према попису из 2002.г.) 16.580 лица односно 17,05% старије од 65 година. Перманентно старење становништва узрокује повећање низа проблема везаних за ову популацију: повећан број старачких домаћинстава, смањене могућности старих да саме квалитетно брину о задовољењу основних животних, здравствених и социјалних потреба. Све ово говори о потреби свеобухватне и добро организоване бриге о старим лицима у Републици, али и у општини Сомбор, посебно.

До 60 година има око 77% становништа, а 60 и више година има нешто више од 23% становништва општине Граница 60 и више година, је узета с тога што за четири године, за које се прави План, ова категорија и остали до 65 година ће напунити 65 година и ући у категорију старих.

Особе са инвалидитетом (деца и омладина са сметњама и тешкоћама у развоју, одрасле особе са инвалидитетом)

Укупан број особа са инвалидитетом у оквиру опште популације није могуће тачно утврдити. Овај проблем је присутан глобално и стога се за потребе планирања и деловања користе апроксимације и процене шире признатих извора (нпр. Светске здравствене организације - WHO). Тако се у нашој земљи прихвата процена управо

Светске здравствене организације о учешћу особа са инвалидитетом од 7-10% у укупном броју становника.

У овим оквирима можемо сматрати да у нашем граду живи између 6.808 и 9.726 особа са инвалидитетом или између 3.603 и 5.147 особа са инвалидитетом у самом граду Сомбору и између 3.205 и 4.579 особа са инвалидитетом у осталим насељеним местима града (посматрано према званичним подацима о броју становника општине и града Сомбора из 2002. године). Овај податак треба прихватити као најприкладнији јер не постоје евиденције које обухватају све особе са инвалидитетом и воде се на локалном нивоу.

На територији града Сомбора је активно неколико удружења и организација које окупљају особе са инвалидитетом или се њима баве; слабост у њиховом раду је у томе што својим активностима обухватају мали део од укупног броја особа са инвалидитетом наше општине. Организације и удружења које окупљају особе са инвалидитетом су корисници буџета општине а критеријуми њиховог финансирања су преходне године доживели ревизију како би се подржали шароликији и квалитетнији садржаји и програмске активности намењене унапређењу положаја већег броја особа са инвалидитетом. Локална самоуправа евидентира само око 1.500 чланова удружења која окупљају особе са инвалидитетом, што говори да је њиховим радом обухваћено свега 15% ове групе грађана.

Град Сомбор је у претходном периоду по корацима на унапређењу укупног положаја особа са инвалидитетом у својој средини био и лидер у Републици по неким иновацијама и мерама. Ипак, већина спроведених активности и мера на унапређењу положаја особа са инвалидитетом у локалној средини су биле једнократне, стихијске и без планирања и дугорочних ефеката и резултата. Већина резултата је постигнута кроз реализацију пројеката, мањи део кроз реализацију програмских активности организација и удружења и развојних планова рада установа.

Особе са инвалидитетом не могу равноправно да се укључе у друштвени живот заједнице у целини; недоступно им је образовање, здравствена и социјална подршка, могућност запошљавања, организовање слободног времена и извори информација.

Карактеристике ове циљне групе су: изразита хетерогеност групе у односу на узраст, потребе, статус и друге одлике, низак ниво могућности партиципирања у планирању развојних процеса, маргинализованост, изложеност дискриминацији, вулнерабилност, вишеструка маргинализованост подгрупа (нпр. деца и жене са инвалидитетом), неорганизованост, незаступљеност у центрима доношења одлука, низак ниво учешћа у друштвеном животу, низак образовни ниво, сиромаштво, немотивисаност за промене, недовољна информисаност, висок проценат незапослености, висок ниво зависности од социјалних давања, непознавање својих права (основни и из циљних области), неинформисаност о расположивим средствима и услугама социјалне заштите у локалној заједници, недистатак идеј, искустава и знања потребних за реформске кораке, и низак ниво могућности дефинисања сопствених потреба (деца и омладина са сметњама и тешкоћама у развоју).

Деца

Деца и млади до 15 година чине 26% популације града Сомбора. За децу и младе постоје различите сталне или повремене услуге и активности из домена социјалне заштите, културе, образовања, квалитетног провођења слободног времена, спорта и рекреације и забаве, које се могу окарактерисати као инклузивне и свима доступне. Са друге стране, сталне организоване активности, услуге и сервиси намењене деци и младима, првенствено образовног и васпитног карактера, али и други, нису доступни свој деци и младима у Граду. Активности неколицине удружења грађана на превазилажењу овог несклада су недостатне за потребе све деце и младих града Сомбора и немају, нажалост, карактер сталних услуга.

1.3. До сада предузете мере на повећању приступачности у граду Сомбору

- Отклањање архитектонских баријера у граду (обарање ивичњака, постављање 2 звучна семафора) 2006/07. године (Слика 1).

Слика 1. Акција «Са овог места» - покушај коришћења јавних сервиса и услуга у Граду, учесник у акцији је био тадашњи начелник Западнoбачког оруга др Срђан Шљукић

- Финансирање персоналних асистената из буџета (5 асистената већ 5 година), прва општина у Републици.

- Иницирање обебеђивања архитектонске приступачности јавних сервиса у граду – резултат су постављене приступне рампе на улазима Народне апотеке, Народног позоришта, и других.

- Учешће у финансирању пројеката од значаја за унапређење статуса и квалитета живота вулнерабилних група у Граду а који су , поред осталог, односили и на повећање нивоа приступачности.

- Вишегодишње покровитељство председника општине/градоначелника на вишедневном обележавању Међународног дана особа са инвалидитетом на територији Града – први у Републици отпочели Обележавање још 2004. године.

- Обезбеђивање приступачности сервиса општинске управе-постављање приступне рампе на улазима у зграду Општине 2007. и 2010. године (слике 2,3)

- Конкурсни приступ финансирању рада организација социјално-хуманитарног карактера од 2009. године на основама равноправности

- Велики допринос обезбеђивању приступачности услуга, информација и роба у досадшњем периоду су дала локална удружења грађана реализацијом бројних пројеката који су иницирали позитивне промене, успостављали нове стандарде у локалној средини, упознавали грађане са правима и истицали потребе свих чланова заједнице те принципе равноправности и једнакости свих. Многе иновативне услуге и приступи у више области су настали радом удружења грађана и реализацијом њихових вишегодишњих пројеката.

- Укључивање вулнерабилних група- корисника услуга - у стратешке и развојне процесе (израда Стратегије развоја социјалне заштите – деца, омладина, стари, особе са инвалидитетом); Један од циљева Стратегије развоја социјалне заштите у граду Сомбору, донете у децембру 2008. за период 2009-2013. године, јесте и „5.1.1.2. Подизање нивоа могућности задовољења потреба корисника кроз информисање“

- У току је уређење градског језгра на принципима приступачности јавних површина (Слике 4-6)

Слике 4-6. Радови на тргу Цара Уроша (испред зграде Града) који су тернутно у току и задовољавају већину принципа приступачности

Град Сомбор данас, захваљујући напорима локалне самоуправе али и напорима и залагањима удружења грађана, није средина несензитивна за потребе свих својих грађана.

1.4. Обрада података и анализа стања

У процесу обраде података анализирани су заинтересоване стране: кључни партнери у планирању и спровођењу Акционог плана приступачности на територији града Сомбора и крајњи корисници - грађани.

Подаци су анализирани уз помоћ технике swot анализе у општинијој верзији око које се Тим за приступачност на територији града Сомбора усагласио, те су идентификоване следеће снаге, слабости, могућности и препреке:

SWOT

Снаге 1. Опредељеност Града решавању проблема 2. Постојање, посвећеност и рад Тима за приступачност на територији града Сомбора 3. Ресурси: људски, материјални, технички	Слабости 1. Недовољна информисаност грађана о концепту „Дизајн за све“ 2. Неадекватна постојећа решења за неприступачност објеката, услуга, роба и информација 3. Неприступачност: образовања, јавних површина, информација и услуга јавних установа и служби и јавних предузећа, објеката за спорт и рекреацију 4. Одсуство анализе стања са спекта приступачности
Могућности 1. Постојање „Мреже Градова и Општина за све“ 2. Законске и подзаконске одредбе*, 3. Програмско буџетирање 4. Опредељеност локалне самоуправе стратешким процесима	Препреке 1. Неусаглашеност законских одредби 2. Транзиција - политичка променљивост структура 3. Изостанак санкција за непоштовање законских одредби

- *- Закон о планирању и изградњи,
- Закон о спречавању дискриминације особа са инвалидитетом,
- Закон о заштити потрошача,
- Закон о основама систем образовања и васпитања,
- Закон о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом,
- Закон о становању,
- Правилник о условима за планирање и пројектовање објеката у вези са несметаним кретањем деце, старих, хендикепираних и инвалидних лица,
- Правилник о начину праћења извршавања обавезе запошљавања особа са инвалидитетом и начину доказивања извршавања те обавезе
- Правилник о ближим упутствима за утврђивање права на индивидуални образовни план, његову примену и вредновање
- Правилник о додатној образовној, здравственој и социјалној подршци детету и ученику

2. Стратешки циљ

На основу извршене анализе контекста дефинисан је приоритетни односно стратешки циљ развоја приступачности на територији града Сомбора:

Стварање приступачног окружења применом концепта „Дизајн за све“ у граду Сомбору.

3. Специфични циљеви, задаци и активности

Стратешки или приоритетни циљ има 5 специфичних циљева и исто толико задатака, као и укупно 24 активности који заједно чине Акциони план.

Специфични циљ 1:

Повећање нивоа свести грађана града Сомбора о потреби стварања приступачног окружења применом концепта „Дизајн за све“

Задатак 1.1. До краја 2011. године спровести медијску кампању у граду Сомбору о вредностима окружења приступачног за све

Активности:

- Припремање и преузимање садржаја пропагандног материјала за кампању
- Спровођење медијске кампање о вредностима окружења приступачног за све

Специфични циљ 2:

Повећање нивоа приступачности јавних површина града Сомбора

Задатак 2.1. За период од јануара 2011. до јануара 2014. године систематски и у неколико фаза приликом планираних и редовних одржавања санација јавних површина и објеката имплементирати стандарде приступачности

Активности:

- Обука запослених у јавним предузећима о приступачности за све
- Активно укључивање у израду стратегије Града као и укључивање градске стратегије у Регионалне стратегије, ради повећања приступачности града Сомбора на регионалном и међународном нивоу
- Активно укључивање у израду стратегија Града и рада јавних предузећа у циљу повећања нивоа одржавања, реконструкције и изградња улица и комуналних објеката
- Активно укључивање у израду стратегија Града и рада јавних предузећа у циљу повећања нивоа одржавања и постављања саобраћајне сигнализације
- Активно укључивање у израду стратегија Града и рада јавних предузећа у циљу повећања нивоа одржавања постојеће и постављања нове јавне расвете

- Активно укључивање у израду стратегија Града и рада јавних предузећа у циљу повећања нивоа одржавања јавних зелених површина
- Активно укључивање у израду стратегија Града и рада јавних предузећа у циљу повећања нивоа одржавања урбаних мобилијара
- Активно укључивање у израду стратегија Града и рада јавних предузећа у циљу повећања нивоа одржавања дечијих игралишта
- Активно укључивање у израду стратегија Града и рада јавних предузећа у циљу повећања нивоа одржавања улица, пешачких стаза и бицикличких стаза у зимском периоду
- Активно укључивање у израду стратегија Града и рада јавних предузећа у циљу повећања нивоа одржавања и рестаурације заштићеног језгра града и споменика
- Активно укључивање у израду и контролу пројектне документације у циљу едукације и повећања нивоа свести на пољу приступачности

Специфични циљ 3:

Повећање нивоа приступачности образовања у граду Сомбору

Задатак 3.1. До јануара 2013. године на објектима васпитно-образовних установа у Граду имплементирати стандарде приступачности

Активности:

- Анализа стања објеката васпитно-образовних установа са аспекта приступачности
- Доношење одлуке о финансирању потребних радова на објектима васпитно-образовних установа у Граду
- Стварање предуслова за извођење радова на објектима васпитно-образовних установа у Граду
- Уграђивање елемената архитектонске приступачности у објекте васпитно-образовних установа у Граду

Специфични циљ 4:

Обезбедити доступност објектима и информацијама у јавним установама и службама и јавним предузећима града Сомбора

Задатак 4.1. До краја 2012. године поставити инфо табле на свим планираним и потребним локацијама и обезбедити приступачност за све

Активности:

- Остварити сарадњу са директорима јавних установа и служби и јавних предузећа
- Прикупљање информација о постојећем стању у погледу приступачности објеката и информација у јавним установама и службама и јавним предузећима
- Прикупљање информација о битним објектима, припрема садржаја текстова за инфо табле
- Постављање инфо табли, и на други начин олакшана приступачност

Специфични циљ 5:

Повећање нивоа приступачности спортско-рекреативним садржајима у граду Сомбору

Задатак 5.1. До јануара 2013. године на објектима за спортско-рекреативне активности у Граду имплементирати стандарде приступачности

Активности:

- Анализа стања објеката за спортско-рекреативне активности са аспекта приступачности
- Доношење одлуке о финансирању потребних радова на објектима за спортско-рекреативне активности у Граду
- Стварање предуслова за извођење радова на објектима за спортско-рекреативне активности у Граду
- Уграђивање елемената архитектонске приступачности у објекте за спортско-рекреативне активности у Граду.

4. Механизми и процедуре за имплементацију

У циљу обезбеђења ефикасне имплементације Акционог плана, поред основних структура за управљање и имплементацију, овим документом се дефинишу и оквирни механизми и процедуре потребне за координацију активности:

1. Градско веће једном годишње разматра извештај о спровођењу Акционог плана и усваја корективне мере за наредну годину.
2. Тим за приступачност на територији града Сомбора прати, координира и врши мониторинг спровођења Акционог плана, припрема извештај за Градско веће (уз стручну помоћ пратећих служби).
3. Тим за приступачност на територији града Сомбора осигурава да се благовремено, у процесу креирања градског буџета, презентује задаци и активности проистекли из овог Плана и тако обезбеди адекватна финансијска подршка за њихово спровођење.
4. Тим за приступачност на територији града Сомбора у складу са својим овлашћењима сачињава годишње планове свога рада. Свој план рада доставља градоначелнику, која га је именовао, на усвајање.
5. Тим за приступачност на територији града Сомбора учествује на састанцима чланова «Мреже Градова и Општина за све» са циљем размене информација и дефинисања заједничких интереса за повезивање ради задовољења потреба свих грађана. Ови састанци су саставни део годишњих планова Тима за приступачност.

5. Праћење и оцена успешности

Циљ мониторинга и евалуације спровођења Акционог плана је да се систематично, редовно прикупљају подаци о процесу имплементације стратешких циљева, задатака и активности и процењује успех у оквиру постизања очекиваних резултата. Сврха мониторинга и евалуације је праћењем напретка и успешности у реализацији активности, али и предлагање измена у активностима на основу налаза и оцена.

Мониторинг се спроводи континуирано током реализације планираних активности, од 2011. године до 2014. године. Евалуација односно процењивање спроводиће се периодично, једном годишње, као и на завршетку укупног процеса имплементације Плана, 2014. године. Самоевалуацију обавља Тим за приступачност, док је екстерна евалуација поверена носиоцу пројекта «Мрежа Градова и Општина за све» - Центар «Живети усправно» и партнерима.

6. Ресурси

Имплементација Акционог плана подразумева коришћење препознатих и расположивих ресурса локалне заједнице:

- Материјални ресурси - постојећа инфраструктура, зграде и опрема којом располажу кључни актери у свим интересним областима.
- Управљачки ресурси - професионални капацитети за партнерство и важећи закони и друга правна акта.
- Људски ресурси - стручњаци различитих профила са специјализацијама, оспособљени у области приступачности
- Финансијски ресурси - средства из буџета града Сомбора и других доступних извора.

7. План комуникације

План комуникације усмерен је на остваривање партиципације грађана у доношењу Плана и видљивости рада Тима за приступачност на територији града Сомбора.

Циљеви реализације плана комуникације су обавештавање свих актера и корисника, мобилисање расположивих ресурса и покретање на акцију одговорних друштвених актера.

План комуникације обухвата следеће фазе израде и имплементације Акционог плана.

1. Укључивање града у процес израде Акционог плана

- Оснивање Тима за приступачност на територији града Сомбора
- Обука чланова Тима из области основних појмова о приступачности
- Прикупљање података од заинтересованих страна за анализу стања и потреба.

2. Израда документа - мултисекторски и мултидисциплинарни приступ у анализи стања, одређивање приоритета и дефинисање специфичних задатака и активности су уводне активности израде Плана. Одржавање састанака и консултација, припрема текста Плана и саветовање са мониторинга су били од значаја за успешан рад чланова Тима.

3. Промоција усвојених стратешких опредељења – подразумева следеће активности

- Презентација Акционог плана приступачности одборницима Скупштине града Сомбора и усвајање документа
- Презентација стратешког документа на официјелној интернет страници града Сомбора и страницама локалних актера и удружења грађана.

4. Имплементација стратегије - Израда извештаја за Градско веће и јавност на годишњем нивоу о реализованим активностима.

Анекс 1.

Акциони план: Приступачност - дизајн за све, Град Сомбор (табеларни преглед)

Стратешки циљ: Стварање приступачног окружења применом концепта „Дизајн за све“ у граду Сомбору											
Специфични циљ 1: Повећање нивоа свести грађана града Сомбора о потреби стварања приступачног окружења применом концепта „Дизајн за све“											
Задатак: До краја 2011. године спровести медијску кампању у граду Сомбору о вредностима окружења приступачног за све											
Активности	Период реализације (у кварталима)				Очекивани резултати	Индикатор	Средство верификације	Одговорна институција	Партнери	Извори средстава	
	I	II	III	IV						Буџет	Други извори
Припремање и преузимање садржаја пропагандног материјала за кампању		X			Припремљени и од партера преузети адекватни садржаји пропагандног материјала за кампању	Садржаји пропагандног материјала: брошуре, 2 презентације, 6 текстова, 1 видео клипа, 4 изјаве за медије, вести	Брошура, Презентација, Текстови, Изјаве, Видео клип Вести	- Тим за приступачност	- Центар „Живети усправно“ - Удружење за ревизију приступачности		
Спровођење медијске кампање о вредностима и предностима окружења приступачног за све			X	X	Спроведена 6-месечна медијска кампања о вредностима окружења приступачног за све кроз одржавање радионица, дистрибуирање брошура, објављивање текстова, изјава и вести у медијима и емитовање видео клипа на локалним тв станицама	6 одржаних радионица, 7.000 израђених и дистрибуираних брошура, 6 објављених текстова, 20 емитовања клипа, 4 дате изјаве за медије, минимум 20 објављених вести	Листе присуства, Фотографије, Копије објављених текстова, Снимци видео клипова и изјава, Копије објављених вести	- Тим за приступачност	- ЈП „Урбанизам“ - Организације ОСИ - Друштво дефектолога - Центар „Живети усправно“ - Удружење за ревизију приступачности - локални медији		

Стратешки циљ: Стварање приступачног окружења применом концепта „Дизајн за све“ у граду Сомбору											
Специфични циљ 2: Повећање нивоа приступачности јавних површина града Сомбора.											
Задатак: За период од јануара 2011. до јануара 2014. године систематски и у неколико фаза приликом планираних и редовних одржавања санација јавних површина и објеката имплементирати стандарде приступачности											
Активности	Период реализације (по годинама)				Очекивани резултати	Индикатор	Средство верификације	Одговорна институција	Партнери	Извори средстава	
	2011	2012	2013	2014						Буџет	Други извори
Обука запослених у јавним предузећима о приступачности за све	X				Запослени у јавним предузећима упознати са принципима концепта „Дизајн за све“	Одржана једна обука запослених	Листа присуства, Фотографије, Позивно писмо	Тим за приступачност	- Градска управа, - Јавна градска предузећа, - пројектанти, - Центар „Живети усправно“, - Удружење за ревизију приступачности		
Активно укључивање у израду стратегија Града и рада јавних предузећа у циљу повећања нивоа одржавања, реконструкције и изградња улица и комуналних објеката	X	X	X	X	Сви релевантни актери доприносе изради стратешких докумената са циљем повећања нивоа приступачности јавним површинама и стамбеним и пословним објектима	Одржана 2 састанка са директорима јавних предузећа, Донета 1 одлука Градског већа, Потписан 1 протокол о сарадњи	Записници са састанака са директорима јавних предузећа, записници са седница градског већа, фотографије, снимци терена, документација извршене ревизије објекта са аспекта приступачности, уговори о извођењу радова	Јавна градска предузећа, Градска управа	- Градска управа, - Јавна градска предузећа, - пројектанти, - Центар „Живети усправно“, - Удружење за ревизију приступачности		
Активно укључивање у израду стратегија Града и рада јавних предузећа у циљу повећања нивоа одржавања и постављања	X	X	X	X	Сви релевантни актери доприносе изради стратешких докумената са циљем повећања нивоа приступачности и	Одржана 2 састанка са директорима јавних предузећа, Донета 1 одлука Градског већа, Потписан 1 протокол о сарадњи	Записници са састанака са директорима јавних предузећа, записници са седница градског већа, фотографије, снимци терена, документација извршене ревизије	Јавна градска предузећа, Градска управа	- Градска управа, - Јавна градска предузећа, - пројектанти, - Центар „Живети усправно“,		

саобраћајне сигнализације					безбедности на јавним градским површинама		објекта са аспекта приступачности и безбедности, уговори о извођењу радова		- Удружење за ревизију приступачности - Туристичка организација		
Активно укључивање у израду стратегија Града и рада јавних предузећа у циљу повећања нивоа одржавања постојеће и постављања нове јавне расвете	X	X	X	X	Сви релевантни актери доприносе изради стратешких докумената са циљем повећања нивоа приступачности јавним површинама и стамбеним и пословним објектима	Одржана 2 састанка са директорима јавних предузећа, Донета 1 одлука Градског већа, Потписан 1 протокол о сарадњи	Записници са састанака са директорима јавних предузећа, записници са седница градског већа, фотографије, снимци терена, документација извршене ревизије објекта са аспекта приступачности, уговори о извођењу радова	Јавна градска предузећа, Градска управа	- Градска управа, - Јавна градска предузећа, - пројектанти, - Центар „Живети усправно“, - Удружење за ревизију приступачности		
Активно укључивање у израду стратегија Града и рада јавних предузећа у циљу повећања нивоа одржавања јавних зелених површина	X	X	X	X	Сви релевантни актери доприносе изради стратешких докумената са циљем повећања нивоа приступачности јавним површинама	Одржана 2 састанка са директорима јавних предузећа, Донета 1 одлука Градског већа, Потписан 1 протокол о сарадњи	Записници са састанака са директорима јавних предузећа, записници са седница градског већа, фотографије, снимци терена, документација извршене ревизије објекта са аспекта приступачности, уговори о извођењу радова	Јавна градска предузећа, Градска управа	- Градска управа, - Јавна градска предузећа, - пројектанти, - Центар „Живети усправно“, - Удружење за ревизију приступачности, - Туристичка организација		
Активно укључивање у израду стратегија Града и рада јавних предузећа у циљу повећања нивоа одржавања урбаних мобилијара	X	X	X	X	Сви релевантни актери доприносе изради стратешких докумената са циљем повећања нивоа приступачности и атрактивности јавних површина	Одржана 2 састанка са директорима јавних предузећа, Донета 1 одлука Градског већа, Потписан 1 протокол о сарадњи	Записници са састанака са директорима јавних предузећа, записници са седница градског већа, фотографије, снимци терена, документација извршене ревизије објекта са аспекта атрактивности, уговори о извођењу радова	Јавна градска предузећа, Градска управа	- Градска управа, - Јавна градска предузећа, - пројектанти, - Центар „Живети усправно“, - Удружење за ревизију приступачности		
Активно укључивање у израду стратегија Града и рада јавних предузећа у циљу	X	X	X	X	Сви релевантни актери доприносе изради стратешких докумената са	Одржана 2 састанка са директорима јавних предузећа, Донета 1 одлука	Записници са састанака са директорима јавних предузећа, записници са седница градског већа,	Јавна градска предузећа, Градска	- Градска управа, - Јавна градска предузећа,		

повећања нивоа одржавања дечијих игралишта					циљем повећања нивоа приступачности јавним површинама	Градског већа, Потписан 1 протокол о сарадњи	фотографије, снимци терена, документација извршене ревизије објекта са аспекта приступачности, уговори о извођењу радова	управа	- пројектанти, - Центар „Живети усправно“, - Удружење за ревизију приступачности		
Активно укључивање у израду стратегија Града и рада јавних предузећа у циљу повећања нивоа одржавања улица, пешачких стаза и бицикличких стаза у зимском периоду	X	X	X	X	Сви релевантни актери доприносе изради стратешких докумената са циљем повећања нивоа приступачности јавним површинама и стамбеним и пословним објектима	Одржана 2 састанка са директорима јавних предузећа, Донета 1 одлука Градског већа, Потписан 1 протокол о сарадњи	Записници са састанака са директорима јавних предузећа, записници са седница градског већа, фотографије, снимци терена, документација извршене ревизије објекта са аспекта приступачности, уговори о извођењу радова	Јавна градска предузећа, Градска управа	- Градска управа, - Јавна градска предузећа, - пројектанти, - Центар „Живети усправно“, - Удружење за ревизију приступачности		
Активно укључивање у израду стратегија Града и рада јавних предузећа у циљу повећања нивоа одржавања и рестаурације заштићеног језгра града и споменика	X	X	X	X	Сви релевантни актери доприносе изради стратешких докумената са циљем повећања нивоа приступачности јавним површинама и повећање туристичке атрактивности	Одржана 2 састанка са директорима јавних предузећа, Донета 1 одлука Градског већа, Потписан 1 протокол о сарадњи	Записници са састанака са директорима јавних предузећа, записници са седница градског већа, фотографије, снимци терена, документација извршене ревизије објекта са аспекта приступачности, уговори о извођењу радова	Јавна градска предузећа, Градска управа	- Градска управа, - Јавна градска предузећа, - пројектанти, - Центар „Живети усправно“, - Удружење за ревизију приступачности		
Активно укључивање у израду и контролу пројектне документације у циљу едукације и повећања нивоа свести на пољу приступачности	X	X	X	X	Сви релевантни актери доприносе изради и контроли пројектне документације са циљем повећања нивоа приступачности	Одржана 2 састанка са релевантним актерима,	Записници са састанака, фотографије, снимци терена, документација извршене ревизије објекта са аспекта приступачности, пројектна документација	Јавна градска предузећа, Градска управа	- Градска управа, - Јавна градска предузећа, - пројектанти, - Центар „Живети усправно“, - Удружење за ревизију приступачности - Туристичка организација		

Стратешки циљ: Стварање приступачног окружења применом концепта „Дизајн за све“ у граду Сомбору											
Специфични циљ 3: Повећање нивоа приступачности образовања у граду Сомбору											
Задатак: До јануара 2013. године на објектима васпитно-образовних установа у Граду имплементирати стандарде приступачности											
Активности	Период реализације (у годинама)				Очекивани резултати	Индикатор	Средство верификације	Одговорна институција	Партнери	Извори средстава	
	2011	2011	2012	2012						Буџет	Други извори
Анализа стања објеката васпитно-образовних установа са аспекта приступачности	X				Израђен елаборат о стању приступачности васпитно-образовних установа у Граду	Снимљено стање у објектима васпитно-образовних установа, Планиране мере за примену стандарда приступачности, Ангажовани експерти за израду елабората	Елаборат о стању приступачности васпитно-образовних установа у Граду	- Градска управа - ЈП „Урбанизам“ - Дирекција за изградњу Града	- ПУ, ОШ, СШ у граду - Центар „Живети исправно“ - Удружење за ревизију приступачности		
Доношење одлуке о финансирању потребних радова на објектима васпитно-образовних установа у Граду	X				Градска управа опредељена за извођење потребних радова на објектима васпитно-образовних установа	Одлука Градског већа о финансирању радова, посебна буџетска линија за финансирање радова,	Службени гласник града Сомбора	- Градска управа	-		
Израда пројекта о извођењу радова,		X			Стварање предуслова за извођење радова на објектима васпитно-образовних установа у Граду	Пројекат садржи одреднице приступачности, Консултовани експерти за приступачност	Решење о одобрењу за изградњу, Документ пројекта	- Градска управа - ЈП „Урбанизам“ - Дирекција за изградњу Града	- Центар „Живети исправно“ - Удружење за ревизију приступачности		
Уграђивање елемената архитектонске приступачности у објекте васпитно-образовних установа у Граду		X	X	X	Објекти васпитно-образовних установа у Граду садрже елементе архитектонске приступачности у	Реализоване јавне набавке, Изабрани извођачи радова Потписани уговори са извођачем радова, Извршени радови	Уговор о извођењу радова, Извештај о извршеним радовима, Фотографије,	- Градска управа	- ЈП „Урбанизам“ - Дирекција за изградњу Града		

Стратешки циљ:											
Стварање приступачног окружења применом концепта „Дизајн за све“ у граду Сомбору											
Специфични циљ 4:											
Обезбедити доступност објектима и информацијама у јавним установама и службама и јавним предузећима града Сомбора											
Задатак:											
До краја 2012. године поставити инфо табле на свим планираним и потребним локацијама и обезбедити приступачност за све											
Активности	Период реализације (у годинама)				Очекивани резултати	Индикатор	Средство верификације	Одговорна институција	Партнери	Извори средстава	
	2011	2011	2012	2012						Буџет	Други извори
Остварити сарадњу са директорима јавних установа и служби и јавних предузећа	X				Постигнути договори и сагласност о обезбеђењу приступачности	Степен изражене спремности за акцију унутар циљне групе	Записници и/или белешке са састанака са директорима, донете одлуке	ЈП Урбанизам			
Прикупљање информација о постојећем стању у погледу приступачности објеката и информација у јавним установама и службама и јавним предузећима	X	X			Креиран извештај о анализи постојећег стања (прикупљене информације)	Сачињен план активности, број теренских обилазака, посета, састанака	Документ извршене ревизије објеката/локација односно извештај, фотографије и снимци објеката/локација	ЈП Урбанизам, Секретаријат за комуналне делатности,	Јавне службе, установе, предузећа,		
Прикупљање информација о битним објектима, припрема садржаја текстова за инфо табле		X	X		Обезбеђени предуслови за почетак радова на прилагођавању објеката. Информације припремљене за презентовање грађанима на приступачан начин	Проучени текстови/подаци о објектима, опремљене текстом/ графичким приказом инфо табле, консултовани експерти за приступачност	Формирање базе података Белешке из анализе документације, припремни документи са текстовима за табле,	Туристичка организација града	Центар „Живети усправно“ Удружење за ревизију приступачности		
Постављање инфо табли, и на други начин олакшана приступачност			X	X	Постоје информације о услугама на улазима објеката у Граду, приступачне и разумљиве грађанима	Потписан уговор са извођачем радова и уговорени рокови за изградњу, број постављених табли	Периодични извештаји о току радова и Завршни извештај	Извођачи радова	Јавне службе, установе и предузећа, ЈП Урбанизам		

Стратешки циљ: Стварање приступачног окружења применом концепта „Дизајн за све“ у граду Сомбору											
Специфични циљ 5: Повећање нивоа приступачности спортско-рекреативним садржајима у граду Сомбору											
Задатак: До јануара 2013. године на објектима за спортско-рекреативне активности у Граду имплементирати стандарде приступачности											
Активности	Период реализације (у годинама)				Очекивани резултати	Индикатор	Средство верификације	Одговорна институција	Партнери	Извори средстава	
	2011	2011	2012	2012						Буџет	Други извори
Анализа стања објеката за спортско-рекреативне активности са аспекта приступачности	X				Израђен елаборат о стању приступачности објеката за спортско-рекреативне активности у Граду	Снимљено стање у објектима објеката за спортско-рекреативне активности, Планиране мере за примену стандарда приступачности, Ангажовани експерти за израду елабората	Елаборат о стању приступачност и објеката за спортско-рекреативне активности у Граду	- Градска управа - ЈП „Урбанизам“ - Дирекција за изградњу Града	- Спортски центар „Соко“ - Градски базен - Спортска хала „Мостонга“ - Градско купалиште „Шtrand“ - Центар „Живети усправно“ - Удружење за ревизију приступачности		
Доношење одлуке о финансирању потребних радова на објектима за спортско-рекреативне активности у Граду	X				Градска управа одређена за извођење потребних радова на објектима за спортско-рекреативне активности	Одлука Градског већа о финансирању радова, посебна буџетска линија за финансирање радова,	Службени гласник града Сомбора	- Градска управа	-		
Израда пројекта о извођењу радова		X			Стварање предуслова за извођење радова на објектима за спортско-рекреативне активности у Граду	Пројекат садржи одреднице приступачности, Консултовани експерти за приступачност	Решење о одобрењу за изградњу, Документ пројекта	- Градска управа - ЈП „Урбанизам“ - Дирекција за изградњу Града	- Центар „Живети усправно“ - Удружење за ревизију приступачности		

Уграђивање елемената архитектонске приступачности у објекте за спортско-рекреативне активности у Граду		X	X	X	Објекти за спортско-рекреативне активности у Граду садрже елементе архитектонске приступачности	Реализоване јавне набавке, Изабрани извођачи радова Потписани уговори са извођачем радова, Извршени радови	Уговор о извођењу радова, Извештај о извршеним радовима, Фотографије,	- Градска управа	- ЈП „Урбанизам“ - Дирекција за изградњу Града		
--	--	---	---	---	---	--	---	------------------	---	--	--